T091 ATĐ 3 (50) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q43-Tạp Uẩn-Luận về Tư

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 43 775

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 43

/8$¦19(¢7¸(Phaàn 2)

Neân bieát trong naøy coù hai loaïi Tam-ma-ñòa: 1. Nhieãm oâ. 2. Khoâng nhieãm oâ. Nhieãm oâ thì goïi laø Tam-ma-ñòa, cuõng goïi laø taùn loaïn. Khoâng nhieãm oâ thì goïi laø Tam-ma-ñòa chöù khoâng goïi laø taùn loaïn. Tam-ma-ñòa coù möôøi hai caâu: 1. Coù Tam-ma-ñòa, neân sôû duyeân laø taùn loaïn. 2. Coù Tam-ma-ñòa, neân sôû duyeân khoâng phaûi laø taùn loaïn. 3. Coù Tam-ma-ñòa, neân haønh töôùng laø taùn loaïn. 4. Coù Tam-ma-ñòa, neân haønh töôùng khoâng phaûi laø taùn loaïn. 5. Coù Tam-ma-ñòa, neân sôû duyeân, neân haønh töôùng laø taùn loaïn. 6. Coù Tam-ma-ñòa, neân sôû duyeân, neân haønh töôùng khoâng phaûi laø taùn loaïn. 7. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu sôû duyeân laø taùn loaïn. 8. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu sôû duyeân khoâng phaûi laø taùn loaïn. 9. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu haønh töôùng laø taùn loaïn. 10. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu haønh töôùng khoâng phaûi laø taùn loaïn. 11. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu sôû duyeân - nhieàu haønh töôùng laø taùn loaïn. 12. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu sôû duyeân - nhieàu haønh töôùng chaúng phaûi laø taùn loaïn. Coù Tam-ma-ñòa, neân sôû duyeân laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, thuaän theo neân vaät tö duy veà baát ñònh, tu chöa thuaàn thuïc, laïi ngay nôi vaät naøy hoaëc quaùn veà baàm xanh, hoaëc quaùn veà sình tröôùng, hoaëc quaùn veà maùu muû naùt röõa, hoaëc quaùn veà raõ naùt hö hoaïi, hoaëc quaùn veà maùu ñoû

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 43 776 laï luøng, hoaëc quaùn veà chim thuù aên thòt, hoaëc quaùn veà phaân taùn rôøi raïc,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 43 777

hoaëc quaùn veà xöông traéng, hoaëc quaùn veà boä xöông khoâ. Taâm cuûa hoï taùn loaïn, troâi noåi khoâng döøng laïi, khoâng taäp trung vaøo neân caûnh, bôûi vì nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc lui suït maát, ñònh sau khoâng tieán leân ñöôïc. Coù Tam-ma-ñòa, neân sôû duyeân khoâng phaûi laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, thuaän theo neân vaät tö duy veà tö duy veà baát ñònh, tu ñaõ thuaàn thuïc,

laïi ngay nôi vaät naøy hoaëc quaùn veà baàm xanh, noùi roäng ra cho ñeán hoaëc quaùn veà boä xöông khoâ, taâm khoâng taùn loaïn, khoâng troâi noåi baäp beành, an truù giöõ laáy neân caûnh, nhôø vaøo nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc khoâng laïc maát, coù naêng löïc tieán ñeán ñònh sau. Coù Tam-ma-ñòa, neân haønh töôùng laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, tö duy veà voâ thöôøng, tu chöa thuaàn thuïc, laïi ngay nôi caùch tu naøy, hoaëc quaùn veà taêng giaûm, hoaëc quaùn veà taïm thôøi, hoaëc quaùn veà chuyeån bieán, hoaëc quaùn veà hoaïi dieät. Taâm ngöôøi aáy taùn loaïn, troâi noåi khoâng döøng laïi, khoâng taäp trung vaøo neân caûnh, bôûi vì nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc lui suït maát, ñònh sau khoâng tieán leân ñöôïc. Coù Tam-ma-ñòa, neân haønh töôùng khoâng phaûi laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi , tö duy veà voâ thöôøng, tu ñaõ thuaàn thuïc, laïi ngay nôi caùch tu naøy, hoaëc quaùn veà taêng giaûm, noùi roäng ra cho ñeán hoaëc quaùn veà hoaïi dieät, taâm khoâng taùn loaïn, khoâng troâi noåi baäp beành, an truù giöõ laáy neân caûnh, nhôø vaøo nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc khoâng laïc maát, coù naêng löïc tieán ñeán ñònh sau. Coù Tam-ma-ñòa, neân sôû duyeân - neân haønh töôùng laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, tö duy veà saéc voâ thöôøng, tu chöa thuaàn thuïc, laïi ngay nôi naøy döïa vaøo caùch tu naøy, hoaëc quaùn veà taêng giaûm, noùi roäng ra cho ñeán hoaëc quaùn veà hoaïi dieät. Taâm ngöôøi aáy taùn loaïn, troâi noåi khoâng döøng laïi, khoâng taäp trung vaøo neân caûnh, bôûi vì nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc, lui suït maát, ñònh sau khoâng tieán leân ñöôïc. Coù Tam-ma-ñòa, neân sôû duyeân - neân haønh töôùng khoâng phaûi laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, tö duy veà saéc voâ thöôøng, tu ñaõ thuaàn thuïc, laïi ngay nôi naøy döïa vaøo caùch tu naøy, hoaëc quaùn veà taêng giaûm, noùi roäng ra cho ñeán hoaëc quaùn veà hoaïi dieät, taâm khoâng taùn loaïn, khoâng troâi noåi baäp beành, an truù giöõ laáy neân caûnh, nhôø vaøo nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc khoâng laïc maát, coù naêng löïc tieán ñeán ñònh sau. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu sôû duyeân laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, ñoái vôùi thaân truù thuaän theo quaùn veà thaân, tu chöa thuaàn thuïc, laïi ñoái vôùi thoï truù thuaän theo quaùn veà thoï, ñoái vôùi taâm truù thuaän theo quaùn veà taâm, ñoái vôùi phaùp truù thuaän theo quaùn veà phaùp. Taâm ngöôøi aáy taùn loaïn, troâi noåi khoâng döøng laïi, khoâng taäp trung vaøo neân caûnh, bôûi vì nhaân

duyeân naøy maø ñònh tröôùc, lui suït maát, ñònh sau khoâng tieán leân ñöôïc. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu sôû duyeân khoâng phaûi laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, ñoái vôùi thaân truù thuaän theo quaùn veà thaân, tu ñaõ thuaàn thuïc, laïi ñoái vôùi thoï truù thuaän theo quaùn veà thoï, cho ñeán ñoái vôùi phaùp truù thuaän theo quaùn veà phaùp, taâm khoâng taùn loaïn, khoâng troâi noåi baäp beành, an truù giöõ laáy neân caûnh, nhôø vaøo nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc khoâng laïc maát, coù naêng löïc tieán ñeán ñònh sau. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu haønh töôùng laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, tö duy veà voâ thöôøng, tu chöa thuaàn thuïc, laïi tieáp tuïc hoaëc quaùn veà Khoå, hoaëc quaùn veà khoâng, hoaëc quaùn veà Voâ ngaõ. Taâm ngöôøi aáy taùn loaïn, troâi noåi khoâng döøng laïi, khoâng taäp trung

vaøo neân caûnh, bôûi vì nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc lui suït maát, ñònh sau khoâng tieán leân ñöôïc. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu haønh töôùng khoâng phaûi laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, tö duy veà voâ thöôøng, tu ñaõ thuaàn thuïc, laïi tieáp tuïc hoaëc quaùn veà Khoå, hoaëc quaùn veà khoâng, hoaëc quaùn veà Voâ ngaõ, taâm khoâng taùn loaïn, khoâng troâi noåi baäp beành, an truù giöõ laáy neân caûnh, nhôø vaøo nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc khoâng laïc maát, coù naêng löïc tieán ñeán ñònh sau. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu sôû duyeân - nhieàu haønh töôùng laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, tö duy veà thaân laø voâ thöôøng, tu chöa thuaàn thuïc, laïi quaùn veà thoï laø khoå, taâm laø khoâng, phaùp laø voâ ngaõ. Taâm ngöôøi aáy taùn loaïn , troâi noåi khoâng döøng laïi, khoâng taäp trung vaøo neân caûnh, bôûi vì nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc lui suït maát, ñònh sau khoâng tieán leân ñöôïc. Coù Tam-ma-ñòa, nhieàu sôû duyeân - nhieàu haønh töôùng chaúng phaûi laø taùn loaïn: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, tö duy veà thaân laø voâ thöôøng, tu ñaõ thuaàn thuïc, laïi quaùn veà thoï laø khoå, taâm laø khoâng, phaùp laø voâ ngaõ, taâm khoâng taùn loaïn, khoâng troâi noåi baäp beành, an truù giöõ laáy neân caûnh, nhôø vaøo nhaân duyeân naøy maø ñònh tröôùc khoâng laïc maát, coù naêng löïc tieán ñeán ñònh sau. Theá naøo laø voâ minh? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng. Nghóa laø trong Kinh noùi: “Bôûi vì khoâng ñaït, khoâng hieåu roõ, khoâng bieát töôøng taän, cho neân goïi laø voâ minh. Khoâng bieát chính xaùc cuõng laáy söï nhaän bieát khoâng töôøng taän laøm töôùng”. Hoaëc coù ngöôøi sinh nghi voâ minh töùc laø taùnh cuûa söï nhaän bieát khoâng chính xaùc, vaäy thì theå cuûa hai loaïi naøy khoâng coù gì sai bieät. Muoán laøm cho moái nghi aáy ñöôïc quyeát ñònh, ñeå hieån baøy theå cuûa hai loaïi naøy laø khaùc nhau, cho neân soaïn ra phaàn

luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø Voâ minh? Ñaùp: Khoâng coù trí nhaän bieát veà ba coõi. Caùch noùi naøy laø hôïp lyù. Nghóa laø khoâng coù trí nhaän bieát heä thuoäc ba coõi thaân nhieáp ñaày ñuû caùc loaïi voâ minh. Neáu ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng bieát veà ba coõi thì goïi laø voâ minh. Vaäy thì khoâng caàn phaûi thaâu nhieáp hai loaïi voâ minh duyeân vôùi Dieät - Ñaïo ñeá, bôûi vì chuùng khoâng duyeân vôùi ba coõi. Hoûi: Theá naøo laø Baát chaùnh tri? Ñaùp: Tueä do phi lyù maø daãn daét. Hoûi: Vì sao trong naøy hoûi ít maø traû lôøi nhieàu? Nghóa laø Baát chaùnh tri chæ coù tueä nhieãm, tueä do phi lyù maø daãn daét goàm caû nhieãm oâ vaø khoâng nhieãm oâ. Laøm sao bieát nhö vaäy? Bôûi vì nhö chöôùng nghieäp uaån noùi: “Nhöõng aùc haønh cuûa yù ñeàu laø yù nghieäp do phi lyù maø daãn daét; coù luùc laø yù nghieäp do phi lyù daãn daét nhöng khoâng phaûi laø aùc haønh cuûa yù, ñoù laø taát caû nghieäp höõu phuù voâ kyù, vaø neân phaàn yù nghieäp voâ phuù voâ kyù”. Vì vaäy bieát tueä do phi lyù daãn daét thì goïi laø goàm caû nhieãm oâ vaø khoâng nhieãm oâ. Ñaùp: Trong naøy, tueä do phi lyù daãn daét, neân bieát laø chæ thaâu nhieáp caùc tueä nhieãm oâ. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì do phi lyù daãn daét, sô löôïc coù hai loaïi: 1. Theá tuïc; 2. Thaéng nghóa. Hay noùi ñeán do phi lyù

daãn daét thuoäc veà thaéng nghóa, cho neân bieát laø chæ thaâu nhieáp caùc tueä nhieãm oâ, chæ coù phaùp nhieãm oâ môùi goïi laø do phi lyù daãn daét thuoäc veà thaéng nghóa, bôûi vì voâ phuù voâ kyù chæ döïa vaøo theá tuïc maø coù ñöôïc teân goïi aáy. Döôùi ñaây laø Luaän giaû öùng lyù vaø Luaän giaû phaân bieät cuøng nhau hoûi ñaùp, chaát vaán laøm cho thoâng hieåu baøy veà baát chaùnh tri, tuy laø thaâu nhieáp vaøo tueä do phi lyù daãn daét, nhöng coù luùc chaùnh tri maø laïi mang nghóa voïng ngöõ. OÂng noùi baát chaùnh tri laø tueä do phi lyù daãn daét chaêng? Ñaây laø Luaän giaû phaân bieät hoûi, xaùc ñònh laïi toâng chæ tröôùc ñaây, neáu khoâng xaùc ñònh toâng chæ cuûa ngöôøi ta maø noùi laø hoï sai laàm thì khoâng hôïp lyù. Traû lôøi: Ñuùng nhö vaäy! Ñaây laø Luaän giaûi öùng lyù traû lôøi, nghóa laø lyù leõ ñaõ thieát laäp tröôùc ñaây khoâng coù gì ñieân ñaûo, cho neân noùi laø ñuùng nhö vaäy. Sao oâng caàn phaûi cho raèng nhöõng ngöôøi coù chaùnh tri maø laïi voïng ngöõ, hoï ñeàu laø thaát nieäm vì baát chaùnh tri maø voïng ngöõ chaêng? Cuõng laø luaän giaû phaân bieät hoûi, neâu ra coù voïng ngöõ ñeå thaåm ñònh laïi toâng chæ cuûa Luaän Giaû ÖÙng Lyù. Traû lôøi: Ñuùng nhö vaäy, laø Luaän Giaû ÖÙng Lyù traû lôøi, nghóa laø Luaän giaû phaân bieät ñaõ noùi phuø hôïp vôùi toâng chæ cuûa Luaän giaû ÖÙng Lyù, cho

neân noùi laø ñuùng nhö vaäy. Nhöng khoâng sao caàn phaûi cho raèng khoâng coù chaùnh tri maø laïi vong ngöõ chaêng? Ñaây laø Luaän giaû phaân bieät caàn phaûi ñöa ra vaán naïn ñeå xaùc ñònh ngöôïc laïi toâng chæ cuûa Luaän giaû öùng lyù, hieån baøy traùi ngöôïc vôùi chaùnh lyù. Traû lôøi: Khoâng phaûi nhö vaäy, laø Luaän giaû ÖÙng Lyù traû lôøi, ngaên chaën caâu hoûi cuûa Luaän giaû phaân bieät ñeå hieån baøy lyù leõ khoâng coù gì traùi ngöôïc. Nghóa laø tuy baát chaùnh tri laø tueä do phi lyù daãn daét, nhöng coù chaùnh tri maø mang nghóa voïng ngöõ chöù khoâng phaûi laø khoâng coù nghóa naøy, cho neân noùi laø khoâng ñuùng nhö vaäy. Neân nghe toâi noùi: neáu noùi baát chaùnh tri laø tueä do phi lyù daãn daét, nhöõng ngöôøi coù chaùnh tri maø laïi voïng ngöõ, hoï ñeàu laø thaát nieäm vì baát chaùnh tri maø voïng ngöõ, thì phaûi noùi laø khoâng coù chaùnh tri maø voïng ngöõ. Neáu khoâng noùi laø khoâng coù chaùnh tri maø voïng ngöõ, thì khoâng neân noùi baát chaùnh tri laø tueä do phi lyù daãn daét, nhöõng ngöôøi coù chaùnh tri maø laïi voïng ngöõ, hoï ñeàu laø thaát nieäm vì baát chaùnh tri maø voïng ngöõ. Ñöa ra caùch noùi nhö vaäy ñeàu khoâng hôïp lyù. Ñaây laø luaän giaû phaân bieät ñöa ra vaán naïn laëp ñi laëp laïi hai quan heä tröôùc sau, quan heä tröôùc hieån baøy thuaän vôùi toâng chæ maø traùi vôùi lyù, quan heä sau hieån baøy thuaän vôùi lyù maø traùi vôùi toâng chæ, hai quan heä ñeàu khoâng thích hôïp cho neân toång keát noùi raèng: Ñöa ra caùch noùi nhö vaäy ñeàu khoâng hôïp lyù. YÙ vaán naïn aáy noùi: Neáu baát chaùnh tri töùc laø tueä do phi lyù daãn daét, thì nhöõng lôøi noùi giaû doái ñeàu laø tueä do phi lyù daãn daét, phaùt ra lôøi noùi naøy töùc laø töø baát chaùnh tri maø daáy khôûi, neân noùi laø khoâng coù chaùnh tri maø voïng ngöõ. Neáu noùi khoâng phaûi laø khoâng coù chaùnh tri maø voïng ngöõ, thì khoâng neân noùi nhöõng lôøi naøy ñeàu töø baát chaùnh tri maø daáy khôûi, bôûi vì tröôùc thì traùi vôùi lyù-sau laïi traùi vôùi toâng

chæ, tieán-luøi môû roäng ñeå chöùng minh nhöng caû hai caùch ñeàu coù khoù khaên. Luaän giaû ÖÙng lyù veà sau thoâng suoát yù noùi raèng: Nhöõng lôøi noùi giaû doái tuy chaáp nhaän ñeàu töø baát chaùnh tri maø daáy khôûi, nhöng coù theå noùi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì lôøi noùi giaû doái laø bieát chính xaùc söï vieäc aáy nhöng maø noùi xaèng baäy, nghóa laø ngöôøi aáy bieát chính xaùc nhöõng söï vieäc mình ñaõ thaáy maø laïi noùi traùi ngöôïc, vì vaäy noùi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ. Laïi nöõa, lôøi noùi giaû doái laø bieát chính xaùc yù töôûng cuûa mình maø laïi noùi xaèng baäy, nghóa laø ngöôøi aáy bieát chính xaùc yù töôûng cuûa mình veà nhöõng ñieàu troâng thaáy maø laïi noùi traùi ngöôïc, vì vaäy noùi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ. Laïi nöõa, lôøi noùi giaû doái laø bieát chính xaùc ñieàu mình troâng thaáy maø laïi noùi xaèng baäy, nghóa laø ngöôøi aáy bieát chính

xaùc caùi thaáy cuûa mình veà nhöõng ñieàu troâng thaáy maø laïi noùi traùi ngöôïc, vì vaäy noùi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ. Laïi nöõa, lôøi noùi giaû doái laø neân noùi theo caùi bieát chính xaùc maø laïi noùi xaèng baäy nghóa laø ngöôøi aáy ñöùng tröôùc vua quan vaø moïi ngöôøi khaùc neân noùi theo caùi bieát chính xaùc maø laïi noùi traùi ngöôïc, vì vaäy noùi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ. Do ñoù, lôøi noùi giaû doái tuy chaáp nhaän ñeàu töø baát chaùnh tri maø daáy khôûi, nhöng coù theå noùi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ. Neáu lôøi noùi naøy töø baát chaùnh tri maø daáy khôûi thì chæ noùi laø baát chaùnh tri maø voïng ngöõ chöù khoâng phaûi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ, thì lôøi noùi naøy cuõng töø möôøi phaùp ñaïi ñòa... maø daáy khôûi, cuõng phaûi noùi laø thoï-töôûng... maø voïng ngöõ chöù khoâng phaûi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ. Luaän giaû ÖÙng Lyù töø ñaây veà sau laïi phaù boû kyù leõ cuûa Luaän giaû phaân bieät ñeå thoâng toû vaán naïn tröôùc. Trong ba loaïi phaù boû thì töông ñöông vôùi caùch boû cuûa luaän giaû phaân bieät. Nghóa veà ba loaïi phaù boû nhö tröôùc ñaõ noùi, nhöng ñoái vôùi caùc phaùp ñaïi ñòa nhö thoï-töôûng... löôïc boû phaàn ñaàu vaø cuoái, chæ ñöa ra voâ minh ôû phaàn giöõa, hoûi vaën luaän giaû phaân bieät ñeå thoâng toû vaán naïn tröôùc ñaây, neân hoûi vaën luaän giaû öùng lyù hoûi, thaåm ñònh laïi toâng chæ cuûa ngöôøi ta, bôûi vì neáu khoâng xaùc ñònh toâng chæ cuûa ngöôøi ta maø noùi laø hoï sai laàm thì khoâng hôïp lyù. Traû lôøi: Ñuùng nhö vaäy, ñaây laø luaän giaû phaân bieät traû lôøi, bôûi vì lyù cuûa caâu hoûi ñaõ ñöôïc quyeát ñònh, cho neân noùi laø ñuùng nhö vaäy. Sao oâng caàn phaûi cho raèng nhöõng ngöôøi coù chaùnh tri maø laïi voïng ngöõ ñaây laø raøng buoäc do voâ minh höôùng ñeán voâ minh, thaát nieäm vì baát chaùnh tri maø voïng ngöõ chaêng? Ñaây cuõng laø Luaän giaû öùng lyù hoûi, neâu ra coù voïng ngöõ ñeå thaåm ñònh laïi toâng chæ cuûa luaän giaû phaân bieät. Traû lôøi: Ñuùng nhö vaäy! Cuõng laø luaän giaû phaân bieät traû lôøi, nghóa laø lôøi noùi naøy phuø hôïp vôùi toâng chæ kia, cho neân noùi laø ñuùng nhö vaäy. Nhöng sao oâng caàn phaûi cho raèng khoâng coù chaùnh tri maø laïi voïng ngöõ chaêng? Ñaây laø Luaän giaû öùng lyù caàn phaûi ñöa ra vaán naïn, ñeå xaùc ñònh ngöôïc laïi toâng chæ cuûa Luaän giaû phaân bieät, hieån baøy traùi ngöôïc vôùi chaùnh lyù. Traû lôøi: khoâng phaûi nhö vaäy,

ñaây laø Luaän giaû phaân bieät traû lôøi, ngaên chaën caâu hoûi cuûa Luaän giaû öùng lyù ñeå hieån baøy lyù leõ khoâng coù gì traùi ngöôïc, nghóa laø caùc voâ minh tuy ñeàu töông öng vôùi baát chaùnh tri, nhöng coù chaùnh tri maø mang nghóa voïng ngöõ chöù khoâng phaûi laø khoâng coù nghóa naøy, cho neân noùi laø khoâng phaûi nhö vaäy. Neân nghe toâi noùi: Neáu noùi taát caû voâ minh ñeàu töông öng vôùi baát chaùnh tri, nhöõng ngöôøi coù chaùnh tri maø voïng ngöõ, ñeàu laø raøng buoäc do

voâ minh höôùng ñeán voâ minh, thaát nieäm vì baát chaùnh tri maø voïng ngöõ, thì neân noùi laø khoâng coù chaùnh tri maø voïng ngöõ. Neáu khoâng noùi laø khoâng coù chaùnh tri maø voïng ngöõ, thì khoâng neân noùi taát caû voâ minh ñeàu töông öng vôùi baát chaùnh tri, nhöõng ngöôøi coù chaùnh tri maø voïng ngöõ ñeàu laø raøng buoäc do voâ minh höôùng ñeán voâ minh, thaát nieäm veà baát chaùnh tri maø voïng ngöõ. Ñöa ra caùch noùi nhö vaäy cuõng ñeàu khoâng hôïp lyù, ñaây laø luaän giaû öùng lyù ñöa ra vaán naïn laëp ñi laëp laïi hai quan heä tröôùc sau, quan heä tröôùc hieån baøy thuaän vôùi toâng chæ maø traùi vôùi lyù, quan heä sau hieån baøy thuaän vôùi lyù maø traùi vôùi toâng chi, hai quan heä ñeàu khoâng thích hôïp cho neân toång keát noùi raèng, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy cuõng ñeàu khoâng hôïp lyù. YÙ vaán naïn naøy noùi: neáu caùc voâ minh ñeàu töông öng vôùi baát chaùnh tri, thì nhöõng lôøi noùi giaû doái ñeàu laø thaát nieäm vì baát chaùnh tri, phaùt ra lôøi noùi naøy töùc laø töø voâ minh maø daáy khôûi, neân noùi laø khoâng coù chaùnh tri maø voïng ngöõ. Neáu noùi khoâng phaûi laø khoâng coù chaùnh tri maø voïng ngöõ thì khoâng neân noùi laø nhöõng lôøi naøy ñeàu töø voâ minh maø daáy khôûi, bôûi vì tröôùc thì traùi vôùi lyù-sau laïi traùi vôùi toâng chæ, tieán-luøi môû roäng ñeå chöùng minh nhöng caû hai caùch ñeàu coù khoù khaên. Luaän giaû phaân bieät theo lyù thoâng suoát neân noùi: Nhöõng lôøi noùi giaû doái tuy chaáp nhaän ñeàu töø voâ minh maø daáy khôûi, nhöng coù theå noùi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ, chöù khoâng noùi ñoù laø voâ minh maø voïng ngöõ. Luaän giaû öùng lyù thuaän theo noùi vôùi luaän giaû phaân bieät raèng: Toâng chæ cuûa toâi cuõng nhö vaäy, nhöõng lôøi noùi giaû doái duy chaáp nhaän ñeàu töø baát chaùnh tri maø daáy khôûi, nhöng coù theå noùi laø chaùnh tri maø voïng ngöõ chöù khoâng phaûi laø baát chaùnh tri, cho neân ñieàu ñoù khoâng caàn phaûi chaát vaán. Theá Naøo laø kieâu? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy. Ñaùp: Vì muoán phaân bieät nghóa lyù trong kinh, nghóa laø trong kinh noùi: “Taâm kieâu, taâm maïn” trong kinh tuy noùi nhö vaäy maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy, kinh laø nôi y cöù caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø kieâu? Ñaùp: Ñoái vôùi kieâu say meâ raát say meâ, laëng leõ raát laëng leõ, taâm cao ngaïo quaù möùc, taâm töï nhieân choïn laáy, ñoù goïi laø kieâu. Trong nay, teân goïi veà kieâu… tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì khaùc bieät, bôûi vì ñeàu laø hieån baøy roõ raøng veà töï taùnh cuûa kieâu. Hoûi: Theá naøo laø maïn?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 43 782

Ñaùp: Ñoái vôùi maïn ñaõ maïn, ñang maïn, taâm noåi leân yû laïi, taâm töï nhieân choïn laáy, ñoù goïi laø maïn. Trong naøy teân goïi veà maïn... tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì khaùc bieät, vì ñeàu laø hieån baøy roõ raøng veà töï taùnh cuûa maïn. Kieâu vaø maïn coù gì sai bieät? Hoûi: Vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng. Nghóa laø hai phaùp naøy laàn löôït chuyeån ñoåi töông töï, thaáy ngöôøi kieâu nhieàu thì ngöôøi theá gian ñeàu noùi ngöôøi naøy laø maïn nhieàu, thaáy ngöôøi maïn nhieàu thì ngöôøi Ngaõ kieán tuï taäp ôû neân nôi laàn löôït xoay voøng hoûi, ñaùp veà töôùng Ngaõ vaø Ngaõ kieán, vì vaäy maø khoûi maïn, noùi laø Ngaõ kieán cuûa mình hôn haún Ngaõ kieán cuûa ngöôøi khaùc. Lôøi bình: Neân noùi nhö vaäy: Khoâng phaûi laø taát caû maïn ñeàu caàn phaûi höôùng veà ngöôøi khaùc maø daáy khôûi, bôûi vì söùc maïnh luoân taäp thöôøng xuyeân töø voâ thæ ñeán nay, döïa vaøo söï töông tuïc cuûa mình thì maïn cuõng hieän haønh. Nhö trong kinh noùi: “Toân giaû Voâ Dieät ñi ñeán choã cuûa Toân giaû Xaù-lôïi-töû, noùi lôøi nhö vaäy: Toâi coù thieân nhaõn thanh tònh vöôït quaù moïi ngöôøi, nhìn thaáy ngaøn theá giôùi khoâng phaûi duøng nhieàu söùc löïc. Xaù- lôïi-töû noùi: Ñaây laø maïn cuûa oâng”. Maïn naøy chæ döïa vaøo söï töông tuïc cuûa mình maø daáy khôûi, nhöng noùi caùc maïn höôùng veà ngöôøi khaùc daáy khôûi laø thuaän theo phaàn nhieàu maø noùi, bôûi vì phaàn nhieàu höôùng veà ngöôøi khaùc maø khôûi maïn. Neáu khôûi taêng thöôïng maïn: Toâi thaáy khoå laø khoå... cho ñeán noùi roäng ra . Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieåu baèng chaùnh nghóa. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Maïn khoâng coù sôû duyeân, hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Maïn duyeân vôùi ñòa khaùc. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Maïn duyeân vôùi voâ laäu. Hoaëc coù ngöôøi chaáp: Maïn duyeân vôùi voâ vi. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Maïn duyeân vôùi boä khaùc vì ngaên chaën caùc loaïi chaáp kyø quaùi nhö vaäy, hieån baøy taát caû caùc maïn ñeàu coù sôû duyeân, khoâng duyeân vôùi ñòa khaùc, khoâng duyeân vôùi voâ laäu, khoâng duyeân vôùi voâ vi, khoâng duyeân vôùi boä khaùc neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn cho raèng toâi thaáy khoå ñeàu laø khoå, hoaëc thaáy Taäp ñeàu laø Taäp, thì maïn naøy duyeân vôùi nôi naøo? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, thaân caän vôùi baäc thieän só, laéng nghe chaùnh phaùp, taùc yù ñuùng nhö lyù, nhôø vaøo nhaân duyeân naøy ñaït ñöôïc Ñeá thuaän nhaãn. Hieän quaùn bieân khoå, laø ñoái vôùi khoå nhaãn laïc bieåu hieän roõ

raøng laø khoå. Hieän quaùn bieân Taäp, laø ñoái vôùi Taäp nhaãn laïc bieåu hieän roõ raøng laø Taäp. Ngöôøi aáy do Nhaãn naøy maø taùc yù giöõ gìn, hoaëc do trung gian khoâng taùc yù cho neân kieán, nghi khoâng hieän haønh, giaû söû hieän haønh maø khoâng nhaän bieát, lieán daáy leân yù nieäm naøy: Mình ñoái vôùi khoå thaáy ñeàu laø khoå, hoaëc ñoái vôùi Taäp thaáy ñeàu laø Taäp. Töø nay khôûi leân maïn, ñaõ maïn vaø maïn, taâm noåi leân yû laïi, taâm töï nhieân choïn laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy thì duyeân vôùi khoå, hoaëc chính laø duyeân vôùi Taäp. Trong naøy, nhö coù neân loaïi ngöôøi, nghóa laø ngöôøi tu thuaän quyeát traïch

phaàn. Thaân caän vôùi baäc Thieän só, nghóa laø thaân caän vôùi thieän höõu, thieän höõu laø Phaät vaø ñeä töû cuûa Phaät, khieán cho tu phaùp thieän ñaït ñöôïc lôïi ích yeân vui. Laéng nghe chaùnh phaùp, laø cheâ traùch löu chuyeån, ca ngôïi hoaøn dieät, giaùo phaùp daãn daét thaéng haïnh goïi laø chaùnh phaùp, ngöôøi aáy coù theå taäp trung laéng nghe khoâng coù gì traùi ngöôïc. Taùc yù ñuùng nhö lyù, nghóa laø chaùn ngaùn gheùt boû löu chuyeån, sung söôùng vui vôùi hoaøn dieät, tö duy ñuùng ñaén nhöõng ñieàu ñaõ nghe, höôùng ñeán tu taäp thaéng haïnh. Nhôø vaøo nhaân duyeân naøy, nghóa laø döïa vaøo ba duyeân tröôùc ñaây ñeå laøm gia haïnh. Ñaït ñöôïc Ñeá thuaän Nhaãn, nghóa laø Nhaãn trong caên thieän Thuaän quyeát traïch phaàn, Nhaãn naøy tuøy thuaänvôùi lyù cuûa boán Thaùnh Ñeá, hoaëc laø thuaän vôùi Thaùnh ñaïo, cho neân goïi laø Ñeá thuaän. Hieän quaùn bieân khoå, laø ñoái vôùi khoå nhaãn laïc bieåu hieän roõ raøng laø khoå, nghóa laø duyeân vôùi khoå ñeá thuaän nhaãn. Hieän quaùn bieân Taäp, laø ñoái vôùi Taäp nhaãn laïc bieåu hieän roõ raøng laø Taäp, nghóa laø duyeân vôùi Taäp ñeá thuaän nhaãn. Nhaãn laïc bieåu hieän roõ raøng laø teân goïi khaùc cuûa Nhaãn, ñeàu laø bieåu hieän roõ raøng quan saùt veà phaùp Nhaãn. Hieän quaùn nghóa laø kieán ñaïo, Nhaãn naøy gaàn vôùi kieán ñaïo cho neân goïi laø Bieân. Ñaây laø toång quaùt hieån baøy veà phaùp tuøy phaùp haønh. Trong naøy hieån baøy ñaày ñuû boán chi döï löu, nghóa laø thaân caän vôùi baäc thieän só, cho ñeán phaùp tuøy phaùp haønh, bôûi vì höôùng quaû döï löu thì duyeân naøy laø tröôùc tieân. Ngöôøi aáy do Nhaãn naøy maø taùc yù giöõ gìn, nghóa laø Sö Du-giaøø aáy do Nhaãn quaùn Ñeá ñoái vôùi caûnh taùc yù giöõ gìn vaên thieän, cho neân coù theå khieán cho kieán, nghi taïm thôøi khoâng hieän haønh. Hoaëc do trung gian khoâng taùc yù, bôûi vì ñaõ rôøi khoûi ñònh tröôùc maø chöa tieán vaøo ñònh sau, cho neân noùi laø trung gian. Taùc yù phi lyù goïi laø khoâng taùc yù, hoaëc laø ôû ñaây hieån baøy veà khoâng coù taùc yù ñuùng nhö lyù, ñaây laø hieån baøy veà sau giaû söû hieän haønh maø khoâng nhaän bieát kieán - nghi khoâng hieän haønh, laø do Nhaãn taùc yù maø giöõ gìn caên thieän. Trong naøy, kieán nghóa laø Höõu thaân kieán vaø Giôùi caám thuû, Nghi coù nghóa laø nghi ngôø. Coù ngöôøi noùi: Kieán nghóa laø höõu thaân kieán - Bieân kieán - Giôùi caám thuû, chæ tröø ra Taø kieán, bôûi vì ñaït ñöôïc Nhaãn maø khoâng baùc boû boán Thaùnh ñeá. Sö Taây phöông

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 43 784

noùi: Chæ rieâng Giôùi caám thuû, trong naøy goïi laø kieán, bôûi vì ñaït ñöôïc Nhaãn thì khoâng chaáp Ngaõ. Lôøi bình: Neân noùi nhö vaäy: Ñoù cuõng laø chaáp Ngaõ, vì vaäy trong naøy caùch noùi thöù nhaát laø hôïp lyù, bôûi vì tuy taïm thôøi chaáp Ngaõ maø khoâng chaáp Ñoaïn - thöôøng, tuy taïm thôøi phaân bieät veå tònh maø khoâng chaáp laøm hôn haún. Nhöng caùc phieàn naõo bôûi vì naêm nhaân duyeân, tuy chöa vónh vieãn ñoaïn tröø maø khoâng hieän haønh: 1. Do löïc cuûa Xa-ma-tha. 2. Do löïc cuûa Tyø-baùt-xaù-na. 3. Do löïc cuûa thaày, baïn toát. 4. Do löïc cuûa nôi ôû toát laønh. 5. Do löïc cuûa taùnh ít phieàn naõo. Trong naøy giaûn löôïc cho neân chæ neâu ra hai Nhaãn tröôùc, ñoù laø taùc yù do Tyø-baùt-xaù-na vaø Xa-ma-tha. Do hai caên thieän naøy ñaõ duy trì cho neân kieán - nghi khoâng hieän haønh, giaû söû hieän

haønh maø khoâng nhaän bieát laø bôûi vì phieàn naõo vi teá vaø tueä nhaän bieát yeáu keùm. Lieàn daáy leân yù nieäm, cho ñeán noùi roäng ra, nghóa laø ngöôøi aáy duøng Nhaãn höõu laäu quaùn veà Khoå-Taäp ñeá, lieàn noùi laø ñaõ ñaït ñöôïc chaân kieán voâ laäu. Chöa ñaït ñöôïc maø noùi laø ñaït ñöôïc, ñoù goïi laø taêng thöôïng maïn. Bôûi vì thaáy khoå maø daáy khôûi, laø duyeân vôùi khoå laøm sôû duyeân; bôûi vì thaáy Taäp maø daáy khôûi, laø duyeân vôùi Taäp laøm sôû duyeân. Nhaãn höõu laäu aáy tuy coù theå quaùn toång quaùt vaø taùch bieät veà Khoå-Taäp ñeá, maø taêng thöôïng maïn thì chæ duyeân vôùi phaùp do kieán khoå maø ñoaïn cuûa ñòa mình, cho ñeán do tu maø ñoaïn thì chæ duyeân vôùi phaùp do tu maø ñoaïn cuûa ñòa mình. Hoûi: Taêng thöôïng maïn naøy cuõng phaûi coù theå duyeân vôùi taâm - taâm sôû phaùp cuûa phaàn Nhaãn thuoäc Khoå-Taäp, taïi sao chæ noùi laø duyeân vôùi Khoå-Taäp? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi ñieàu aáy maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát trong naøy laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, duyeân vôi phaåm Nhaãn thì chæ do tu maø ñoaïn, duyeân vôùi Khoå-Taäp thì goàm chung caû maïn cuûa naêm boä. Trong naøy chæ coù theå duyeân vôùi taát caû, cho neân khoâng noùi duyeân vôùi Nhaãn taêng thöôïng maïn. Laïi nöõa, phaåm Nhaãn höõu laäu cuõng thaâu nhieáp Khoå-Taäp, vì vaäy trong naøy noùi laø duyeân vôùi Khoå-Taäp laø ngaên chaën caùi chaáp cho raèng maïn naøy khoâng coù sôû duyeân, cuõng ngaên chaën caùi chaáp veà maïn naøy coù theå duyeân vôùi ñòa khaùc vaø boä khaùc. Coù Sö khaùc noùi: Duyeân vôùi Khoå-Taäp laø duyeân vôùi Nhaãn thuoäc Khoå-Taäp, chöù khoâng phaûi laø do duyeân vôùi Khoå-Taäp. Caùch noùi aáy phi lyù, bôûi vì sau döïa vaøo trong taêng thöôïng maïn, thuoäc Dieät - Ñaïo khoâng töùc laø duyeân vôùi Dieät hoaëc Ñaïo,

maø chính laø duyeân vôùi Khoå-Taäp, cho neân khoâng traùi vôùi lyù. Hoûi: Neáu khôûi thaêng thöôïng maïn cho raèng toâi thaáy Dieät ñeàu laø Dieät, hoaëc thaáy Ñaïo ñeàu laø Ñaïo, thì maïn naøy duyeân vôùi nôi naøo? Ñaùp: Nhö coù neân loaøi ngöôøi, thaân caän vôùi baäc thieän só, laéng nghe chaùnh Phaùp, taùc yù ñuùng nhö lyù, nhôø vaøo nhaân duyeân naøy ñaït ñöôïc Ñeá thuaän nhaãn. Hieän quaùn bieân Dieät thì ñoái vôùi Dieät nhaãn laïc bieåu hieän roõ raøng laø Ñaïo. Ngöôøi aáy nhôø vaø Nhaãn naøy maø taùc yù giöõ gìn, hoaëc do trung gian khoâng taùc yù cho neân kieán - nghi khoâng hieän haønh, giaû söû hieän haønh maø khoâng nhaän bieát, lieàn daáy leân yù nieäm naøy: Mình ñoái vôùi Dieät thaáy ñeàu laø Dieät, hoaëc ñoái vôùi Ñaïo thaáy ñeàu laø Ñaïo. Töø ñaây khôûi maïn - ñaõ maïn vaø ñang maïn, taâm noåi leân yû laïi, taâm töï nhieân choïn laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy töùc laø duyeân vôùi taâm - taâm sôû phaùp kia. Nghóa veà caùc caâu trong naøy nhö tröôùc ñaõ noùi. Maïn naøy töùc laø duyeân vôùi taâm - taâm sôû phaùp kia, nghóa laø ngöôøi aáy duøng Nhaãn höõu laäu quaùn veà Dieät - Ñaïo ñeá, lieàn noùi laø ñaõ ñaït ñöôïc Chaân kieán voâ laäu. Chöa ñaït ñöôïc maø noùi laø ñaït ñöôïc, ñoù goïi laø taêng thöôïng maïn. Bôûi vì thaáy Dieät maø daáy khôûi, laø duyeân vôùi taâm - taâm sôû phaùp cuûa phaåm Nhaãn höõu laäu thuoäc naêng duyeân laø Dieät; bôûi vì thaáy Ñaïo maø daáy khôûi, laø duyeân vôùi taâm - taâm sôû phaùp cuûa phaåm Nhaãn

höõu laäu thuoäc naêng duyeân laø Ñaïo. Nhaãn höõu laäu aáy tuy duyeân vôùi Dieät - Ñaïo maø taêng thöôïng maïn chæ duyeân vôùi Taâm - Taâm sôû phaùp cuûa phaåm Nhaãn, bôûi vì Dieät - Ñaïo vaéng laëng khoâng phaûi laø caûnh cuûa maïn. Noùi duyeân vôùi taâm... laø ngaên chaën caùi chaáp cho raèng maïn naøy khoâng coù sôû duyeân cuõng, ngaên chaën caùi chaáp veà maïn naøy coù theå duyeân vôùi voâ vi vaø voâ laäu. Hoûi: Taêng thöôïng maïn naøy laø heä thuoäc coõi Duïc, hay laø heä thuoäc coõi Saéc vaäy? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu heä thuoäc coõi Duïc thì coõi Duïc khoâng coù Nhaãn cuûa thuaän quyeát traïch phaàn, maïn naøy duyeân vôùi nôi naøo? Neáu heä thuoäc coõi Saéc thì Boå-ñaëc-giaø-la chöa lìa nhieãm Duïc seõ khoâng coù maïn naøy chaêng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Maïn naøy laø heä thuoäc coõi Saéc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì Boå-ñaëc-giaø-la chöa lìa nhieãm Duïc seõ khoâng coù maïn naøy chaêng? Ñaùp: Trong naøy noùi toùm löôïc veà ngöôøi lìa nhieãm Duïc. Coù ngöôøi noùi: Ngöôøi chöa lìa nhieãm Duïc cuõng daáy khôûi taêng thöôïng maïn cuûa ñòa vò chí. Ngöôøi aáy khoâng neân noùi nhö vaäy, bôûi vì chöa lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi thì chaéc chaén khoáng daáy khoûi phieàn naõo cuõa ñòa treân. Laïi coù ngöôøi noùi: Maïn naøy cuõng laø heä thuoäc coõi Duïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì coõi Duïc khoâng coù Nhaãn cuûa Thuaän quyeát

traïch phaàn, maïn naøy duyeân vôùi nôi naøo? Ñaùp: Coõi Duïc tuy khoâng thuaän quyeát traïch phaàn, maø cuõng coù caên thieän töông töï vôùi phaàn aáy, taêng thöôïng maïn naøy duyeân vaøo ñoù maø daáy khôûi, bôûi vì coõi Duïc coù ñuû taát caû caùc phaùp töông töï vôùi coâng ñöùc. Neáu khôûi taêng thöôïng maïn cho raèng ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát, cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Ñoaïn vaên tröôùc chæ noùi do dò sinh maø khôûi taêng thöôïng maïn, nay muoán noùi chung veà taêng thöôïng maïn do di sinh vaø Thaùnh giaû maø daáy khôûi: Nhö dò sinh vaø Thaùnh giaù, neân bieát chöa Kieán Ñeá, ñaõ Kieán Ñeá, chöa hieän quaùn, ñaõ hieän quaùn, baát ñònh tuï, chaùnh ñònh tuï, khoâng coù Thaùnh ñaïo, coù Thaùnh ñaïo cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, ñoaïn vaên tröôùc chæ noùi veà taêng thöôïng maïn cuûa ngöôøi chöa ñaéc quaû, nay muoán noùi chung veà taêng thöôïng maïn cuûa ngöôøi chöa ñaéc quaû vaø ñaõ ñaéc quaû. Laïi nöõa, ñoaïn vaên tröôùc chæ noùi döïa vaøo kieán ñaïo maø sinh khôõi taêng thöôïng maïn, nay muoán noùi chung veà döïa vaøo kieán, tu ñaïo voâ hoïc maø sinh khôûi taêng thöôïng maïn. Laïi nöõa, ñoaïn vaên tröôùc chæ noùi döïa vaøo ñaïo Hoïc maø sinh khôûi taêng thöôïng maïn, nay muoán noùi chung veà döïa vaøo ñaïo Hoïc - voâ hoïc maø sinh khôûi taêng thöôïng maïn. Laïi nöõa, ñoaïn vaên tröôùc chæ noùi taêng thöôïng maïn cuûa coõi Duïc, Saéc, nay muoán noùi chung veà taêng thöôïng maïn cuûa caû ba coõi. Vì vaäy maø soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn cho raèng ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát, thì maïn naøy duyeân vôùi vôi naøo? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Ñaây laø ñaïo, ñaây laø haïnh, mình döïa vaøo ñaïo naøy - haïnh naøy, ñaõ bieát taát caû khoå, ñaõ vónh vieãn ñoaïn taäp, ñaõ chöùng Dieät - ñaõ tu ñaïo, ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát. Töø ñaây khôûi leân maïn, ñaõ maïn vaø ñang maïn, taâm noåi leân yû laïi, taâm

töi nhieân choïn laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø duyeân vôùi Sinh. Trong naøy noùi ñaây laø ñaïo, ñaây laø haïnh, laø tuøy vaøo nôi naøo thì daáy leân töôûng veà ñaïo, haïnh ôû nôi aáy; ñaõ bieát taát caû khoå cho ñeán ñaõ tu Ñaïo, laø tuøy vaøo söï vieäc gì thì daáy leân töôûng veà Khoå-Taäp-Dieät-Ñaïo ôû söï vieäc aáy; ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát, laø tuøy vaøo uaån naøo thì daáy leân töôûng veà sinh uaån ñoù. Maïn naøy chính laø duyeân vôùi Sinh, laø duyeân vôùi Sinh ñaõ heát, chính laø uaån höõu laäu. Hoûi: Taêng thöôïng maïn naøy cuõng phaûi laø maïn coù theå duyeân vôùi ñaïo, haïnh höõu laäu ñaõ chaáp, vì sao chæ noùi laø duyeân vôùi Sinh ñaõ heát? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi ñieàu aáy maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát trong naøy laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, duyeân vôùi ñaïo, haïnh thì chæ do

tu maø ñoaïn, duyeân vôùi Sinh ñaõ heát thì goàm chung caû maïn cuûa naêm boä. Trong naøy,chæ noùi ñeán maïn coù theå duyeân vôùi taát caû, Laïi nöõa, ñaïo haïnh höõu laäu cuõng laø sinh thaân nhieáp, cho neân noùi laø duyeân vôùi sinh. Coù sö khaùc noùi: Noùi veà ñaïo - haïnh ñaõ chaáp goïi laø sinh. Caùch noùi aáy phi lyù, bôûi vì maïn sau döïa vaøo phaïm haïnh ñaõ laäp..., khoâng noùi laø duyeân vôùi sinh, cho neân maïn naøy duyeân vôùi sinh ñaõ heát thì khoâng traùi vôùi lyù. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn cho raèng phaïm haïnh ñaõ laäp, thì maïn naøy duyeân vôùi nôi naøo? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Ñaây laø ñaïo - ñaây laø haïnh, mình döïa vaøo ñaïo naøy - haïnh naøy, ñaõ bieát taát caû khoå, ñaõ vónh vieãn ñoaïn taäp, ñaõ chöùng dieät - ñaõ tu ñaïo, phaïm haïnh cuûa mình ñaõ laäp. Töø ñaây khôi leân maïn, ñaõ maïn vaø ñang maïn, taâm noåi leân yù laïi, taâm töï nhieân choïn laáy, goïi laø taêng nhö tröôùc ñaõ noùi. Phaïm haïnh cuûa mình ñaõ laäp, laø thuaän theo nôi naøo thì daáy leân töôûng veà phaïm haïnh ôû nôi aáy. Caùc A-la-haùn ñoái vôùi ñaïo Hoïc thì goïi laø ñaõ laäp, ñoái vôùi ñaïo voâ hoïc thì goïi laø ñang laäp. Maïn naøy chính laø duyeân vôùi taâm - taâm sôû phaùp aáy, nghóa laø taêng thöôïng maïn naøy duyeân vôùi ñaïo - haïnh höõu laäp ñaõ chaáp aáy, bôûi vì phaïm haïnh voâ laäu khoâng phaûi laø caûnh cuûa taêng thöôïng maïn. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn cho raèng vieäc laøm cuûa mình ñaõ xong, thì maïn naøy duyeân vôùi nôi naøo? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Ñaây laø ñaïo - ñaây laø haïnh, mình döïa vaøo ñaïo naøy, haïnh naøy, ñaõ bieát taát caû khoå, ñaõ vónh vieãn ñoaïn taäp, ñaõ chöùng dieät, ñaõ tu Ñaïo, mình ñaõ ñoaïn tröø tuøy mieân, ñaõ laøm haïi phieàn naõo, ñaõ loaïi boû kieát, ñaõ khoâng coøn laäu, vieäc laøm ñaõ xong. Töø ñaây khôûi leân maïn, ñaõ maïn vaø ñang maïn, taâm noåi leân yù laïi, taâm töï nhieân choïn laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø taâm - taâm sôû phaùp aáy. Nghóa caùc caâu trong naøy nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñaõ ñoaïn tröø tuøy mieân, noùi roäng ra cho ñeán ñaõ khoâng coøn laäu, nghóa laø luaän sö cuûa baûn luaän naøy coù ñöôïc söï thieän xaûo ñoái vôùi danh nghóa khaùc nhau. Cho neân ñöa ra nhieàu loaïi ñeå giaûi thích, lôøi vaên tuy coù khaùc maø theå khoâng coù gì khaùc bieät, bôûi vì ñeàu laø bieåu hieän roõ raøng veà söï dieät tröø phieàn naõo. Ñoaïn tröø - laøm haïi - loaïi boû - khoâng coøn ñoái vôùi

nhöõng tuøy mieân, kieán laäp ñan xen laãn nhau maø nghóa hoaøn toaøn khoâng coù gì traùi ngöôïc; chính laø dieät tröø phieàn naõo thì goïi laø vieäc laøm, chöùng dieät ñaày ñuû cho neân goïi laø ñaõ xong. Maïn naøy chính laø duyeân vôùi taâm - taâm sôû phaùp aáy, nghóa laø taêng thöôïng naøy duyeân vôùi ñaïo - haïnh höõu laäu ñaõ chaáp kia, bôûi vì caùc phieàn naõo dieät tröø khoâng phaûi laø caûnh cuûa taêng thöôïng maïn. Neáu khôûi taêng thöôïng maïn cho raèng mình khoâng tieáp nhaän thaân

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 43 788

ñôøi sau... Hoûi: Vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Tröôùc ñaây noùi döïa vaøo thôøi giaûi thoaùt maø khôûi taêng thöôïng maïn, nay muoán noùi döïa vaøo baát thôøi giaûi thoaùt maø khôûi taêng thöôïng maïn. Laïi nöõa, tröôùc ñaây noùi döïa vaøo Taän trí maø khôûi taêng thöôïng maïn, nay muoán noùi döïa vaøo voâ sinh trí maø khôûi taêng thöôïng maïn, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn cho raèng mình khoâng tieáp nhaän thaân ñôøi sau, thì maïn naøy duyeân vôùi nôi naøo? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Ñaây laø ñaïo - ñaây laø haïnh, mình döïa vaøo ñaïo naøy - haïnh naøy, ñaõ bieát taát caû khoå, ñaõ vónh vieân ñoaïn Taäp, ñaõ chöùng Dieät- ñaõ tu Ñaïo, ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc laøm ñaõ xong khoâng tieáp nhaän thaân ñôøi sau. Töø ñaây khôûi neân maïn, ñaõ maïn vaø ñang maïn, taâm noåi leân yû laïi, taâm töï nhieân choïn laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø duyeân vôùi Höõu. Nghóa caùc caâu trong naøy nhö tröôùc ñaõ noùi. Laïi noùi ñeán ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát..., Laø hieån baøy voâ sinh trí döïa vaøo taän trí maø phaùt khôûi, nhö tröôùc ñaây taän trí döïa vaøo ñaïo - haïnh maø phaùt khôûi cho neân noùi laø ñaïo - haïnh. Khoâng tieáp nhaän thaân ñôøi sau, nghóa laø ñaït ñöôïc Voâ sinh trí cho neân khoâng luøi suït nhaän laáy thaân ñôøi sau. Maïn naøy chính laø duyeân vôùi Höõu, nghóa laø taûng thöôïng maïn naøy ñaõ duyeân vôùi Höõu khoâng coøn tieáp nhaän. Trong naøy hoûi, ñaùp nhö tröôùc neân bieát bôûi vì nghóa veà Höõu vaø Sinh töông töï vôùi nhau. Coù baûn noùi: Duyeân vôùi taâm - taâm sôû phaùp, bôûi vì hieån baøy khoâng tieáp nhaän thaân ñôøi sau, töùc laø Dieät - Ñaïo. Hoûi: Ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát, taïi sao khoâng phaûi nhö vaäy? Ñaùp: Ñieàu aáy cuõng thuaän theo nhö vaäy, nhöng döïa vaøo nhau maø noùi. Hoûi: Ai khôûi leân maáy loaïi taêng thöôïng maïn? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi dò sinh daáy khôûi naêm loaïi taêng thöôïng maïn, ñoù laø ñoái vôùi caên thieän höõu laäu thuoäc phaåm thuø thaéng vaø boán quaû Sa-moân nhö döï löu...; Döï löu khôûi leân boán loaïi, tröø ra loaïi thöù nhaát; Nhaát lai khôûi leân ba loaïi, tröø ra hai loaïi tröôùc; Baát hoaøn khôûi leân hai loaïi, tröø ra ba loaïi tröôùc; A-la-haùn khoâng coù taêng thöôïng maïn. Hoûi: Haøng Döï löu... vì sao ñoái vôùi quaû cuûa mình maø khôûi maïn, ñoù laø ñoái vôùi caên thieän höõu laäu thuoäc phaåm thuø thaéng ñoái vôùi boán höôùng - boán Quaû voâ laäu; quaû Dö löu khôûi leân baûy loaïi, tröø ra hai loaïi tröôùc; höôùng Nhaát lai khôûi leân saùu loaïi, tröø ra naêm loaïi tröôùc; quaû baát hoaøn khôûi leân ba loaïi, tröø ra saùu loaïi tröôùc; höôùng A-la-haùn khôûi leân hai loaïi,

tröø ba baûy loaïi tröôùc; quaû A-la-haùn khoâng coù ñaêng thöôïng maïn. Höôùng löu khoâng coù nghóa khôûi leân taêng thöôïng maïn. Lôøi bình: Thaùnh giaû cuõng khôûi leân taêng thöôïng maïn ñoái vôùi thieän höõu laäu thuø thaéng, cho neân saùu thaùnh giaù nhö tröôùc maø daáy khôûi ñeàu taêng theâm neân loaïi. Hoûi: Dò sinh vì sao khôûi leân taêng thöôïng maïn ñoái vôùi A-la-haùn? Ñaùp: Dò sinh coù hai loaïi: 1. Ngöôøi aùi haønh. 2. Ngöôøi kieán haønh. Neáu laø ngöôøi aùi haønh thì tu quaù Baát tònh, ñieàu phuïc phieàn naõo cuûa phaåm aùi khieán cho khoâng hieän haønh, dtaùnh aáy khoâng khôûi leân phieàn naõo cuûa phaåm kieán, lieàn töï cho raèng mình ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Neáu laø ngöôøi kieán haønh thì tu tri töùc nieäm, ñieàu phuïc phieàn naõo cuûa phaåm kieán laøm cho khoâng hieän haønh taùnh aáy khoâng khôûi leân phieàn naõo cuûa phaåm aùi, lieàn töï cho raèng mình ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Hoûi: Taêng thöôïng maïn naøy chæ döïa vaøo nôi coù maø daáy khôûi, hay laø cuõng döïa vaøo nôi khoâng coù maø daáy khôûi? Ñaùp: Cuøng döïa vaøo hai nôi maø daáy khôûi, nghóa laø dò sinh ñoái vôùi thieän höõu laäu khôûi leân taêng thöôïng maïn thì döïa vaøo nôi coù maø daáy khôûi, ñoái vôùi thieän voâ laäu khôûi leân taëng thöôïng maïn thì döïa vaøo nôi khoâng coù maø daáy khôûi, quaû löu ñoái vôùi quaû Döï löu vaø thieän höõu laäu khôûi leân taêng thöôïng maïn thì döïa vaøo nôi daáy khôûi ñoái vôùi höôùng Döï löu cho ñeán quaû A-la-haùn khôûi leân taêng thöôïng maïn thì döïa vaøo nôi khoâng coù maø daáy khôûi; noùi roäng ra cho ñeán höôùng A-la-haùn ñoái vôùi höôùng A-la-haùn vaø thieän höõu laäu khôûi maïn thì döïa vaøo nôi khoâng coù maø daáy khôûi. Hoûi: Ngöôøi chöa ñaït ñöôïc Ñònh caên baûn cuûa coõi Saéc - voâ saéc cuõng coù theå khôûi leân taêng thöôïng maïn cuûa coõi aáy chaêng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi khoâng daáy khôûi, bôûi vì phieàn naõo cuûa coõi aáy heä thuoäc vaøo Ñònh caên baûn ñòa aáy neân noùi laø khoâng nhaát ñònh, hoaøn toaøn chöa ñaït ñöôïc thì chaéc chaén khoâng coù theå daáy khôûi, bôûi vì chöa lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi cho neân phieàn naõo cuûa ñòa treân khoâng hieän roõ tröôùc maét. Neáu ñaõ chöùng ñöôïc maø chöa khôûi leân thì coù theå daáy khôûi maïn cuûa coõi aáy, bôûi vì ñòa caän phaàn cuûa coõi aáy cuõng coù caùc phieàn naõo nhö maïn... Theá naøo laø töï cho mình thaáp keùm maø khôûi leân maïn? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng. Nghóa laø coù ngöôøi sinh nghi töï cao maø xuùc phaïm ngöôøi khaùc thì coù theå

goïi laø maïn, töï nhuùn mình toân troïng ngöôøi khaùc thì khoâng neân goïi laø maïn. Vì laøm cho moái nghi aáy ñöôïc quyeát ñònh maø hieån baøy coù ti maïn - töï nhuùn mình toân troïng ngöôøi khaùc, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø töï cho mình thaáp keùm maø khôûi leân maïn? Ñaùp: Nhö coù neân loaïi ngöôøi, thaáy ngöôøi khaùc hôn haún mình veà chuûng taùnh - toäc loaïi - taøi saûn - ñòa vò - kyõ naêng - taøi ngheä vaø ruoäng vöôøn - nhaø cöûa..., daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Ngöôøi kia hôn mình chuùt ít, mình thua ngöôøi kia chuùt ít. Nhöng maø thua keùm

ñoái vôùi ngöôøi ta nhieàu gaáp traêm - ngaøn laàn. Vì vaäy khôûi leân maïn, ñaõ maïn vaø ñang maïn, taâm noåi leân yû laïi, taâm töï nhieân choïn laáy ñoù goïi laø töï cho mình thaáp keùm maø khôûi leân maïn. Trong naøy, chuûng nghóa laø haøng saùt-ñeá-lôïi, baø-la-moân..., taùnh nghóa laø nhöõng doøng hoï Ca-dieáp-ba, Kieàu-ñaùp-na... toäc nghóa laø hoï toäc cuûa cha - hoï toäc cuûa meï; loaïi nghóa laø maøu da traéng-ñen... taøi nghóa laø vaøng baïc chaâu baùu... vò nghóa laø ñòa vò vöông haàu khanh töôùng..., kyõ nghóa laø kyõ thuaät taøi tình kheùo leùo...; ngheä nghóa laø vieát cheùp - tính soá... ñieàn nghóa laø nôi saûn sinh gieo troàng thoùc luùa ñaäu meø; traïch nghóa laø nôi ôû cuûa moïi ngöôøi; ñaúng nghóa laø taát caû nhöõng söï vieäc thoâng minh - bieän taøi... khaùc. Ñoái vôùi moïi ngöôøi söï vieäc nhö vaäy, thaáy ngöôøi khaùc hôn mình nhieàu maø cho laø ít, cho neân trôû thaønh ñi maïn. Neáu phuø hôïp vôùi möùc ñoä thì khoâng goïi laø maïn. Laïi nöõa, maïn coù baûy loaïi: 1. Maïn. 2. Quaù maïn. 3. Maïn quaù maïn. 4. Ngaõ maïn. 5. Taêng thöôïng maïn. 6. Ti maïn. 7. Taø maïn. Maïn laø ñoái vôùi thua keùm naø cho mình laø hôn haún, hoaëc ñoái vôùi ngang baèng maø cho mình laø ngang baèng, vì vaäy khôûi leân maïn, ñaõ maïn vaø ñang maïn, taâm noåi leân yû laïi, taâm töï nhieân giöõ laáy. Quaù maïn laø ñoái vôùi ngang baèng maø cho mình laø hôn haún, hoaëc ñoái vôùi hôn haún maø cho mình laø ngang baèng. Vì vaäy khôûi leân maïn, noùi roäng ra nhö tröôùc. Maïn quaù maïn laø ñoái vôûi hôn haún, vì vaäy khôûi leân maïn, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ngaõ maïn laø ñoái vôùi naêm thuû uaån cho laø Ngaõ vaø Ngaõ sôû, vì vaäy khôûi leân maïn, noùi roäng ra nhö tröôùc Taêng thöôïng maïn laø ñoái vôùi coâng ñöùc thuø thaéng chöa ñaït ñöôïc maø noùi laø ñaït ñöôïc, chöa coù ñöôïc maø noùi laø coù ñöôïc, chöa tieáp xuùc maø noùi laø tieáp xuùc, chöa chöùng ñöôïc maø noùi laø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 43 791

chöùng ñöôïc, vì vaäy khôûi leân maïn, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ti maïn laø ñoái vôùi ngöôøi khaùc hôn mình nhieàu maø noùi laø mình thua chuùt ít, vì vaäy khôûi leân maïn, noùi roäng ra nhö tröôùc. Taø maïn laø thaät söï chính mình khoâng coù ñöùc maø noùi laø mình coù ñöùc, vì vaäy khôûi leân maïn, noùi roäng ra nhö tröôùc. Hoûi: Taêng thöôïng maïn vaø taø maïn ñeàu döïa vaøo nôi chöa ñaït ñöôïc maø daáy khôûi, sai bieät theá naøo? Ñaùp: Taêng thöôïng maïn chung cho caû nôi coù khoâng coù maø daáy khôûi; taø maïn chæ ôû nôi khoâng coù maø daáy khôûi. Laïi nöõa, taêng thöôïng maïn chung cho caû nôi ñaõ ñaït ñöôïc vaø chöa ñaït ñöôïc maø daáy khôûi; taø maïn chæ ôû nôi chöa ñaït ñöôïc maø daáy khôûi. Laïi nöõa, taêng thöôïng maïn ñoái vôùi nôi coù coâng ñöùc baèng nhau hoaëc ôû nôi coâng ñöùc hôn haún maø daáy khôûi. Taø maïn ñeàu ôû nôi khoâng coù coâng ñöùc thaät söï maø daáy khôûi, taø maïn chæ daáy khôûi ñoái vôùi ngoaïi ñaïo. Laïi nöõa, taêng thöôïng maïn thì dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu daáy khôûi, taø maïn thì chæ coù dò sinh daáy khôûi. Ñoù goïi laø sai bieät giöõa taêng thöôïng maïn vaø taø maïn. Hoûi: Baûy loaïi maïn nhö vaäy, maáy loaïi do kieán maø ñoaïn, maáy loaïi do tu maø ñoaïn? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Neân loaïi chæ do kieán maø ñoaïn, ñoù laø Ngaõ maïn; neân loaïi chæ do tu maø ñoaïn, ñoù laø Ti maïn; naêm loaïi coøn laïi goàm caû do kieán - tu maø ñoaïn. Coù Sö khaùc noùi: Hai loaïi chæ do kieán maø ñoaïn, ñoù laø Ngaõ maïn vaø Taø

maïn; neân loaïi chæ do tu maø ñoaïn, ñoù laø Ti maïn; boán loaïi coøn laïi goàm caû do kieán - tu maø ñoaïn. Lôøi bình: Neân noùi nhö vaäy: Baûy loaïi maïn ñeàu goàm caû do kieán vaø tu maø ñoaïn. Hoûi: Ngaõ maïn vaø Taø maïn vì sao ñeàu do tu maø ñoaïn? Ñaùp: Höõu thaân kieán vaø taø kieán ñoái vôùi naêm boä phaùp, chaáp Ngaõ - Ngaõ sôû vaø baùc boû laø khoâng coù, töø ñoù veà sau hoaëc quyeân vôùi phaùp do kieán khoå maø ñoaïn, khôûi leân Ngaõ maïn vaø Taø maïn; hoaëc cho ñeán duyeân vôùi phaùp do tu maø ñoaïn, khôûi leân Ngaõ maïn vaø Taø maïn; cho neân hai maïn naøy ñeàu do tu maø ñoaïn. Hoûi: Vì sao Ti maïn do kieán maø ñoaïn? Ñaùp: Nhö ngöôøi Ngaõ kieán cuøng nhau veà töôùng cuûa Ngaõ kieán roài, coù ngöôøi ñaõ bieát Ngaõ kieán cuûa mình hôn haún ngöôøi khaùc roài, maø ñoái vôùi söï hôn haún raát ngieàu laïi cho laø mình thua keùm phaàn ít, lieàn khôûi neân Ti maïn, nhöõng Ti maïn naøy laø do kieán maø ñoaïn. Hoûi: Baûy loaïi maïn nhö vaäy, maáy loaïi heä thuoäc coõi naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Coõi Duïc coù ñuû baûy loaïi, hai coõi treân chæ coù saùu loaïi, tröø ra Ti maïn, bôûi vì ôû ñoù khoâng coù söï so saùnh

veà chuûng taùnh... Lôøi bình: Coõi saéc vaø coõi voâ saéc cuõng coù ñuû baûy loaïi maïn. Hoûi: Hai coõi ñoù khoâng coù nghóa so saùnh veà chuûng taùnh... thì leõ naøo coù Ti maïn? Ñaùp: Hai coõi ñoù tuy khoâng coù söï so saùnh veà chuûng taùnh... maø coù söï so saùnh veà coâng ñöùc cuûa mình... Laïi nöõa, tröôùc ôû coõi Duïc höôùng veà ngöôøi khaùc maø daáy khôûi, do söùc maïnh huaân taäp thöôøng xuyeân maø sau sinh ñeán coõi treân thì daãn daét phaùt khôûi maïn aáy. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Tuy sinh ñeán coõi treân khoâng khôûi leân Ti maïn, maø ôû coõi Duïc khôûi leân Ti maïn kia, nhö hai ngöôøi chöùng ñöôïc Ñònh cuûa coõi treân, laàn löôït xoay quanh hoûi - ñaùp veà höôùng ñònh ñaõ ñaït ñöôïc, döïa vaøo söï so saùnh naøy coù coù khôûi leân Ti maïn. Lôøi bình: Neân noùi nhö vaäy: Khoâng phaûi laø Ti maïn ñeàu caàn phaûi so saùnh söï hôn - keùm ñoái vôùi ngöôøi khaùc maø daáy khôûi, bôûi vì töø voâ thæ ñeán nay do söùc maïnh huaân taäp thöôøng xuyeân, cho neân tuy sinh ñeán coõi treân maø cuõng coù hieän haønh. Vì vaäy, ba coõi ñeàu coù ñuû baûy loaïi maïn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.